ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮРШЭЛЫЕ БҮГЭДЫН ШАДАБАРИ БОЛГОЕ!

Хурамхаанай совхоз ороohото ургамалнуудайнгаа **хахадынь** хадажа,

8 мянган центнер таряа гүрэндөө тушаажа, түсэбөө 80 процент дүүргээ.

*Кукурузын **75** процент хуряагдаа, **8** мянган тонно силос дарагдаа, **66540** центнер үбhэн hүрилэгдөө.*

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 208 (9962) | 1962 оной сентябриин 2, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Мүнөөдэр Хурамхаанай совхозойхидто үгэ үгтэнэ.

...лэhэндээ хэзээшье хүрэхэбди

...нгаа ЦК-гай, СССР-эй Ми... ...үдэй Соведэй Хандалгые ...рханhөө hайшаажа, манай ...анай совхозой ажалшад, ...ээндэ бодото ажалаараа ...хын түлөө эршэмтэй шан... ...далжэ байна.

...е совхозой отделенинүүдтэ ...адууhа малда бардам хүрэ... ...тэжээл бэлэдхэхэ, ороohо ...й болон бусад ургамалнуу... ...аар баян ургасые богони бол... ...гээлтэгүйгөөр хуряажа аба... ...тула нилээд ехэ оролдолго ...ана.

...түрүүн үбhэ тэжээл бэлэд... ...ургаса хуряалгын эхилхын ...тэ отделени бүхэндэ худэл... ...мэргэжэлтэдэй хабаадал... ...глаанууд болoжо, тэндэ эдэ ...ала хүдэлмэриие эмхитэй ...үнгэргэхэ тушаа социалис ...тажа баталагдаа hэн.

...а ондо совхознай бүхыдөө ...ан центнер үбhэ хуряажа ...15 мянган тонно гэхэ гү, ...эн буридэ 10—15 тонно ...дараха, мүн бүхы таряалан... ...ургаса нэгэшье гээлтэгүй... ...гони болзорто хадажа, хам... ...мянган центнер таряа абаха ...табинхай.

...ааэ адууhа малые улам ...лха, ашаг шэмыень эрид ...лхын тула эрхим шанар... ...тэжээл элбэг ехээр бэлэд... ...эргэтэй байhаниие гүйсэд ...түрүүшын үдэрhөө хойшо ...лмэридэ машина техникэ, ...е олоор табяад, эршэмтэй ...ажаллажа захалаа hэмди. ...партийна организациин ...25 коммунистнууд үбhэ тэ... ...бэлэдхэлгэ дээрэ эльгээгдээд, ...тэдэнэр звенонуудые даажа ...hайнаар худэлжэ байна.

...тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ...байгшадай дунда дэлгэр... ...мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ ...на, тиигээд арба хоноод лэ ...отделенинүүдтэ дамжуулгын ...туг барюулагдадаг. Тэрэшэ... ...лээсэ ехэтэй ажалаараа шал... ...түрүү звенонуудта тус тус... ...түхэриг мүнгэн шантайгаар ...даха дамжуулгын улаан ...д бии болгогдонхой. Тэ... ...бэлэдхэлгэ дээрэ эрхим ам... ...туйлаhан түрүүшүүлдэ бэ... ...барюулжа байдагбди.

...үнгэрэгшэ июль, август hарын ...дүрбэдэхи отделениинхид ...шэнь Д. Ц. Дондупов, парт... ...ациин секретарь Г. Д. Дам... ...түрүүлжэ ябанхай. Эдэнэр ...август hарын 30-най мэдээ... ...мэ 17,5 мянга гаран цент...нер үбhэ бэлэдхээ гэхэ гү, али түсэбөө 80 гаран процент дүүргээ. Тиихэдэ эндэхид 1000 шахуу тонно силос даража, түсэбөө 30 процентдэ хүргөөд байна. Тус отделениин хүдэлмэришэд: Н. П. Бровкин, Д. К. Ламажапов, Б. А. Будаин гэгшэдэй даадаг 3 звенонууд үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Бровкиной хүтэлбэрилдэг звеногойхид хамта 2300 шахуу центнер үбhэ hүрилжэ абаад, түсэбөө 110 процент дүүргэнхэй.

— Бидэ үбhэ абаха түсэбөө дүүргээшье hаа, өөhэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, үлэhэн үбhөө үшөөл hайса сабшажа, түсэбөө 150 процентдэ хүргэхэ зорилго урдаа табяабди,—гэжэ звеное даагша нүхэр Бровкин мэдүүлнэ.

Ажал хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэжэ шадаhан гурбадахи отделениинхид бүхыдөө 17 мянган центнер үбhэ сомоод, түсэбөө 70 гаран процент дүүргээ, мүн 1000 шахуу тонно силос даранхай. Тиигэжэ эндэхид совхоз соогоо хоёрдохи hуурида гаранхай.

Энэ жэлдэ совхозойхид полиин «хатан» кукуруза элбэг дэлбэгээр ургуулхын тула нилээд оролдосотойгоор хүдэлөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Байгша ондо бүхыдөө 1539 гектарта кукуруза таригдаhан байгаа. Отделенинүүдтэ энэ ургамал яhала хаhа сагтаа, hайншье шанартайгаар таригдаа. Кукуруза тариhан газар хоёр дахин (эшын гараагүй, гараhан хойно) борнойлогдожо, зурууд хоорондын элдүүрилгэ утааша, хүндэлөөшэнь хэгдээ.

Эндэ хүдэлжэ байhан кукурузашадай дундаhаа илангаяа механизаторнууд: И. Г. Бурцев, А. Ц. Цыдыпов гэгшэдэй даажа байhан поли дээрэ баян ургаса абтаа. Жэшээлхэдэ, Антон Цыдыпов 110 гектар газарай га бүриhөө 200 центнер ногоон эшэ намаа абажа, силос дараа. Мүнөө отделени бүхэндэ кукурузын ургаса түлэг дундаа хуряагдажа, силос ехээр дарагдажа байна.

Августын 31-нэй мэдээгээр совхоздо бүхыдөө 66,5 мянган үлүүтэй центнер үбhэн абтаа гэхэ гү, али бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбнай 70 гаран процентдэ хүрөө. Гадна энэ үе соо 8000 тонно силос дарагдаа.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие үдэрhөө үдэртэ эршэмтэйгээр ябуулхаhаа гадна, ороohо таряанайнгаа ургаса үдэр hүнигүй хадажа, хуряажа байнхайбди.

Таряандаа жэгдэрэн орохынгоо урда отделени бүхэндэ механизаторнуудые суглуулжа, хайшан гээд ургаса хуряалгые түргэнөөр, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэб, Ставрополиин хизаарай «Темижбекский» совхозойхидой дүршэл хэрэглэхэ гэжэ хэлсээ hэмди. Тиигээд бүхы таряагаа 15—20 үдэр соо хадажа, хуряажа абаха зорилго табяабди. Мүн гүрэндөө 108 мянган пүүд эгээл эрхим hайн шэниисэ худалдаха гэхэ гү, али түсэбhөө гадуур 40 мянга гаран пүүд таряа Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулхабди.

Совхоздо таряа хуряалгын хүдэлмэри яhала эмхитэйгээр эхилэнхэй. Мүнөө эндэмнай 48 комбайнай, 15 лафетнэ жаткын агрегат таряа амяарлан хадажа, баал суглуулжа байна. Тиигээд августын 31-нэй мэдээгээр бүхы 10,3 мянган гектар ороohо таряанайнгаа хахадынь баал болгоод, тэрэнэй ехэнхиинь суглуулжа сохёобди.

Таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байhан бригадануудай дундаhаа табадахи тракторно-таряан ажалай бригадынхид (бригадирынь нүхэр Телятников) түрүүлжэ ябанхай. Тэдэнэр таряа сабшажа, баал болгохо түхеэрэлгэтэй. 6 комбайнаар хамта 500 гектарта ургаса унагаагаад, энэ үе соо 5 комбайнаар олохон га таряа суглуулжа сохёо. Мүн эндэхид 3 мянган центнер таряа ашажа бэлэдхэлэй пунктда ябуулаа.

Эхилhэн түрүүшын эрхим ажалай жэшээ харуулан, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг механизаторнуудыешье тоолохо болоо hаа олон. Совхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн комбайнер Павел Гурьянович Бурцев өөрынгөө «СК-3» комбайнаар 200 гектарай ургаса баал болгонхой. Энэ нүхэрнай халаан соогоо 30—30 гектар алгадгүй хадаад байдаг юм. Олохон жэлдэ «талын корабль» жолоодоhон ажалай баатарнууд, Социалис Ажалай Геройнууд Ч. Б. Бадмаев, Ц. Б. Бубеев гэгшэдшье баhал 28—30 гектар хададаг байна.

Энэ жэлдэ ургасаяа нэгэшье гээлтэгүйгөөр, эрхим шанартайгаар хуряажа абахын тулада таряагаа имагтал амяарлан хадажа, баал болгоод, hүүлдэнь тэрэнээ суглуулан сохинобди. Агрегадуудаа нэгэ газарта бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэнэбди. Олонхи агрегадууднай хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ.

Тэрэшэлэн гүрэндэ таряа худалдалгаяа түргэн дүүргэхын тула шангаар тэмсэжэ байнабди. Мүнөө хамта дээрэ 8000 центнер шэнэ ургасын шэлэмэл таряан бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа. Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө сентябриин 20 болотор эрхэ бэшэ дүүргэхэбди.

Гэхэтэй хамта ажалдамнай элдэб бэрхэшээлнүүд, дутагдалнуудшье ушарна. Эдэ бүгэдые зоримгой, габшагайгаар дабан гаража, бэедээ даажа абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхые оролдонобди.

Б. НАДАГУРОВ,
совхозой парткомой секретарь.

...дын совхозой комбайнернууд Нико...й Лаврентьевич Машанов, Леонид Се...вич Еремеев гэгшэд „СК-3“ комбай...р августын 30-най үдэр 11 час хүдэл...өө 50 гектар хара таряанай баал ...уулан сохибо.

***

...Сэлэнгын „Эрдэм“ колхоздо таригдаhан ...гектар кукурузань hайнаар урганхай. ...д тэрэнэй хуряалга хахадлаашьегүй.

...Республика соогоо суурхаhан кукурузашан ...р Шагжиевай ургуулhан 3—4 метр үндэр... 120 гектар кукуруза үертэ орожо, хюруу... ...хюулжа хосорхоёо байна.

...Эндэхи бригадир С. Д. Дашиев, колхозой ...үүлэгшэ Ц-Е. Цырендоржиев, КПСС-эй Сэ...ын райкомой секретарь Д. Ц. Баирбилик..., аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Б. Ирин... яаралтай хэмжээ абыт!

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮСӨӨР АМЖАЛТА ТУЙЛАГДАНА

Ороohо таряанай ургасые богонихон болзорто, гээлтэгүйгөөр хадажа, хуряажа абахын тула совхозой дирекци, партком социалис мүрысөөнэй дүрим баталжа, ажалдаа амжалта туйлаhан механизаторнуудые урмашуулха түлөөhэнэй гурим иимээр тогтоогоо:

1. Таряа амяарлан хадалга дээрэ хүдэлжэ байhан агрегадай комбайнер, лафетнэ жаткын машинист хүдэлмэриин үдэр соо 25 гектар хадаа hаань, улаан тугханиие 2 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулха.

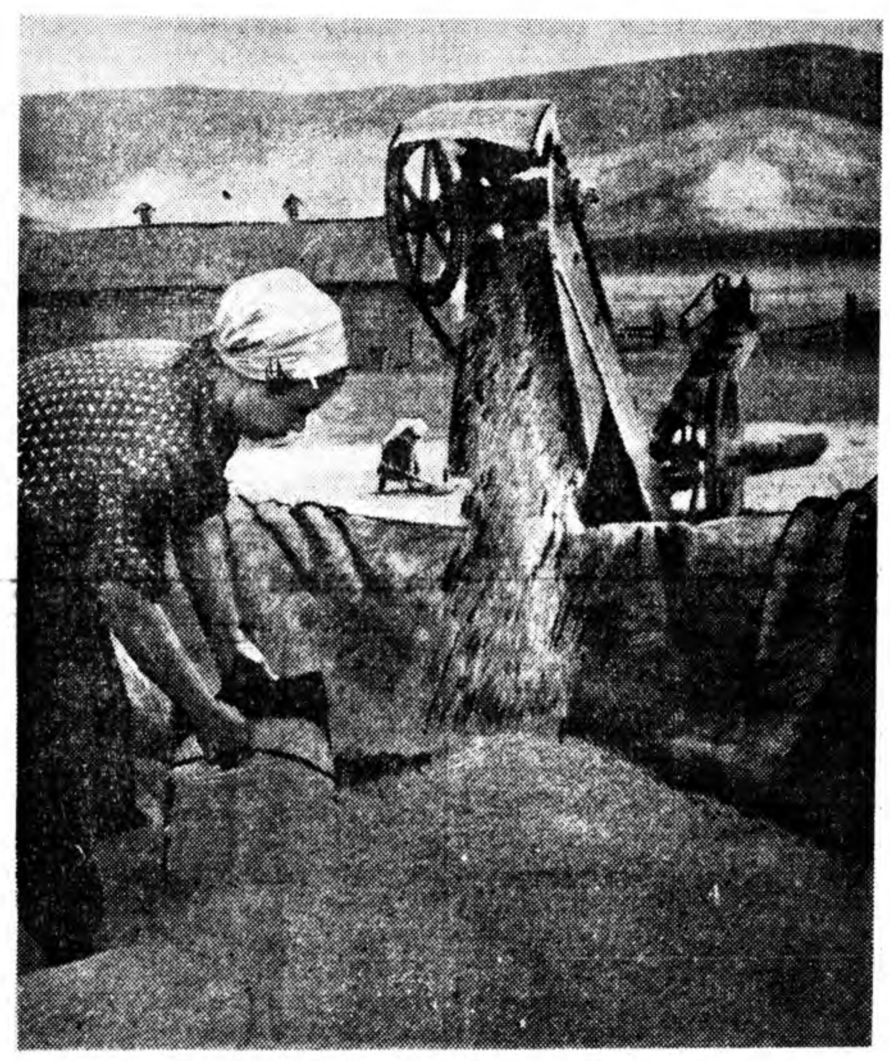
2. Нэгэ комбайнёр үдэр соо «СК-3» комбайнаар 25 га дээрэ баал суглуулан сохибол 2 түхэриг 50 мүнгэ, «С-6» комбайнаар 20 гектар таряа хадахадаа, тракторист комбайнер хоёр 5-5 түхэриг шан абаха юм.

3. Автомашинын жолоошон бүхэн комбайнhаа ороохо зөөхэдөө үдэртэ 24 тонно таряа шэрэбэл, улаан тугханиие 2 түхэриг мүнгэн шантайгаар абаха.

Мүн таряа хуряалга дээрэ эгээл эрхим амжалта туйлаhан комбайнерта «Совхозой чемпион-комбайнер» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдохо байна. Тиигээд тэрээндэ Алтайн амаралтын гэртэ гү, али Гаргын курортдо амарха путевко түлөөhэгүйгөөр үгтэхэ ушартай.

Удаадахи гурбан hууринуудые эзэлhэн комбайнернуудта «Совхозой түрүү комбайнер» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдохо.

(Социалис мүрысөөнэй дүрим отделенинүүдэй хамтын суглаанда зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдаа).

Хурамхаанай совхозойхид гүрэндөө таряа худалдаха уялгаяа болзорhоо урид дүүргэхын тула бүхы тоогуудаа үдэр hүнигүй хүдэлгэнэ. Ороohо абаха Могойтын пункт тээшэ таряа тээhэн автомашинанууд хойно хойноhоо hубарин гүйлдэнэ. Зураг дээрэ: 4-дэхи отделениин тоог дээрэ В. И. Башарова ашажа байhан ороohо тараажа байна.

ХОЁР-ГУРБАН МИНУТЫН ТУРШАДА

Таряа хуряалгые богони болзорто үнгэргэхэ гэhэн зорилго манай Хурамхаанай совхозойхид табинхай. Энэ хүдэлмэридэ механизаторнуудhаа гадна автомашинын жолоошод эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тусхайлан хэлэхэдэ, автомашинын жолоошон Георгий Шелковников магтаалтайгаар ажалладаг. Тэрэ машинаяа hайнаар харууhалжа, зааханшье hаатангүйгөөр хүдэлнэ. Энэ намартаа силосэй ногоо зөөлсэжэ, үдэртэ 24—25 эрьесэ гэхэ гү, али 150—200 тонно-километр ашаа шэрэжэ байгаа. Мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, тэсгэн нүхэр Шелковниковто дамжуулгын вымпел барюулагдаба.

Энээнтэй хамта ашаанай автомашинануудые бүтээсэтэйгээр ашаглахын тулада хүүзэбүүдынь ондоогоор заhажа байнабди. Тиигэжэ комбайнhаа таряа шэрэдэг автомашинанууд хоёр—гурбан минутын туршада ашаагаа буулгадаг болоо. Энэ хайшан гээд туйлагданаб гэхэдэ, юрын автомашинануудай хүүзэбэй оёорто дундуураа эрмэгтэй хабтагайнуудые тааруулан хадагдадаг. Тиигээд таряа тээгээтэй байhан хүүзэбүүдэй хашалтые унагаахада, ороohониинь табсан дээгүүрээ гульдираад зүндөө гоожодог юм.

Энэ арга хэрэглэжэ, совхозоймнай ажалшад автомашинануудаа бүтээсэтэйгээр ашаглана.

Б. ГОМБОЕВ,
Хурамхаанай совхозой главна агроном.

Комбайн бүхэнөөр 400-500 гектар...

Комбайнуудые бүтээсэтэйгээр ашаглаа hаа, нэгэ комбайнаар 400—500 гектар таряа хуряажа болохо юм. Энэ намар бидэ агрегадаараа hайнаар ажаллажа, «С—6» комбайнаар 500 гектарhаа доошо бэшэ таряа хадаха уялгатайбди. Энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадахашье байхабди.

Ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэхэ арга бии. Юуб гэхэдэ, комбайнамнай hайнаар заhабарилагданхай. Тиигэжэ хүдэлмэриин эхинhээ хойшо нэгэшье үдэр hаалтада оронгүйгөөр ажаллажа байнабди. Жэшээлхэдэ, Томогто гэжэ газарта түрүүшын 9 үдэр соо хүдэлжэ, хамта 260 гектар таряа амяарлан хадаабди. Иимэ амжалта туйлахадаа hүниие оруулалсажа байгаад ажаллаабди. Машинаяа үглөөгүүр эртэ хаража бэлэн болгоод, ажалдаа гарадаг hэмди. Комбайнернууд үдэ багта сайлахадаа ажалаа ехэ hаатуулдаггүй, поли дээрээ эдеэлээд ажаллажа байдаг.

hүүлэй үдэрнүүдтэ ажалнай бүри урагшатайгаар ябуулагдажа байнхай. Оронойнгоо түрүү механизаторнуудай—Темижбекскэ совхозойхидой үүсхэлые дэмжэн, хоёр халаан болoжо хүдэлнэбди. Тиигэжэ ажалаа эмхидхэхэдээ олонхи агрегадууд даалгабаряа 1,5—2 дахин үлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, совхозоймнай түрүүшүүл—Социалис Ажалай Герой нүхэр Ц. Б. Бубеев, комбайнёрнууд П. Г. Бурцев, Э. Гомбоев, Н. Жанаев гэгшэдэй агрегадууд нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ бидэнэршье түрүүшүүлhээ дутуугүйгөөр ажаллажа, зарим үдэртэ 30 гектар хүрэтэр таряа хуряанабди.

Ч. БАДМАЕВ,
комбайнер, Социалис Ажалай Герой.

Үдэр hүнигүй...

Ургаса хуряалгын халуун хаhада автомашинын жолоошод ехэ хүдэлмэри бүтээдэг гээшэ. Энэ жэлдэ манай Хурамхаанай совхоздо ороohо таряанай, мүн кукурузын баян ургаса ургуулагдажа, унтаха нойргүйгөөр ажаллажа байнабди.

Механизаторнуудай оролдосо үүсхэлтэйгээр ажаллажа туйлаhан баян ургасые богони болзорто хуряажа абалсахын тулада бидэнэршье бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байнабди. Би автомашинын жолоошоор хори гаран жэлэй туршада ажаллажа байнаб. Автомашинаараа энэ намартаа комбайнаар сабшагдаhан силосэй ногоо зөөжэ байгааб.

Ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэхын зорилгоор түрүү арга хэрэглэжэ, автомашинануудайнгаа хүүзэбые багтаамжатай болгоhон байнабди. Тиигэжэ автомашинанууд ашагтайгаар хэрэглэгдэдэг болонхой. Комбайнуудаар хадагдаhан силосэй ногоо зөөжэ байхадаа, хүдэлмэриень заахашье hаалтада оруулангүйгөөр ажалланабди. Автомашинын хүүзэбүүдые ехэ болгожо ажаллаагүй hаа, энэ намарай ургаса хуряалгын үедэ совхозоймнай бүхы ашаанай машинанууд хаанашье хүртэхэгүй байгаа.

Хуряалгын эхинhээ хойшо социалис мүрысөөн ургэнөөр дэлгэрэнхэй. Ажалай халуун хаhада бидэнэр хүдэлмэриин үдэрые дүүрэн хэрэглэжэ, даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байгаабди. Олон нүхэднай магтаалтайгаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, автомашинын жолоошон Владимир Безотечество, мүн таряа хуряалгын үедэ совхоздомнай ажаллахаяа ерэhэн Баргажанай леспромхозой шофер Иван Верхотуров гэгшэд hайнаар ажаллажа, жэшээ харуулна.

Мүнөө үедэ таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байнхай. Совхозоймнай олон автомашинанууд таряа зөөлгэдэ ябалсана. Бидэнэр эдэ үдэрнүүдтэ силос даралгын хүдэлмэрине дүүргэжэ, гүрэндэ таряа зөөлсэхэбди.

Оролдосотой hайнаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ байхабди. Таряа хуряалгые богони болзорто үнгэргэхэ хэрэгтэ жолоошод хубитаяа оруулалсахал байха.

П. Козулин,
совхозой нэгэдэхи отделениин жолоошон.

Хурамхаанай совхозой 1-дэхи отделениин комбайнёрнууд О. Х. Раднаев, Н. П. Колмаков, Л. В. Безотечество гэгшэдэй агрегадууд Зүүн Хүнтэй дээрэ таряа суглуулан сохижо ябана. Эдэнэр үдэртөө 8,30 гектарай орондо 25—30 гектар хүрэтэр таряа хуряана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа нүхэр А. У. Модогоевые сүлөөлхэ тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тушаа

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһон дээрэһээнь, нүхэр Модогоев Андрей Урунхеевичые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной июниин 12-ой Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин орондо Г. ЦЫДЫНЖАПОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной августын 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр К. Л. Барьядаевые томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тушаа

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр нүхэр Барьядаев Константин Лаврентьевичые томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной июниин 12-ой Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин орондо Г. ЦЫДЫНЖАПОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной августын 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрын уялгаһаа нүхэр Б. О. Очировые сүлөөлхэ тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тушаа

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Бэеынь элүүрые хараада абажа, нүхэр Очиров Будажап Очировичые Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрын уялгаһаа сүлөөлхэ тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной августын 9-нэй Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин орондо Г. ЦЫДЫНЖАПОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной августын 23.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй

ТОГТООЛ

Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрээр нүхэр Д. Р. Эрдыниевые томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тушаа

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет иигэжэ **тогтообо:**

Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрээр нүхэр Эрдыниев Даши Ринчиндоржиевичые томилхо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной августын 9-нэй Указые баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин орондо Г. ЦЫДЫНЖАПОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1962 оной августын 23.

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой малшан И. Ф. Воронцов зунай бэлшээриин үедэ малаа үдэр һүнигүй адуулжа байгаа. Тингэжэ хашарагууд... шэгнүүрые хоног бүриин 600—700 граммаар нэмээһэн байха юм. Зураг дээрэ: малшан И. Ф. Воронцов хашарагуудаа бэлшээридэ гаргаад, адуулжа ябана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ ф...

ТҮСЭБ, УЯЛГАНУУДАА БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ

Г. ВОРОНИН, КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь

Партиингаа XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр, Эхэ оронойнгоо баатар хүбүүд А. Г. Николаев П. Р. Попович хоёрой хэдэн үдэрэй туршада сугтаа замбуулинаар аяншалаад, амжалтатайгаар буужа ерээд байһан ушарнуудаар зоригжоһон манай аймагай ажалшад долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэб, зорилгонуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байнад. Промышленность болон хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа.

Аймагай промышленна предприятинууд бүхы продукци гаргаха долоон һарынгаа түсэб 107,5 процент дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхиһээ таби гаран мянган түхэригэй продукци ехээр абтаа гэхэ үү, али 8,5 процентээр дээшэлээ. Предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Ципиканай приискын управлениин (начальнигынь нүхэр А. С. Бережных, парторганизациин секретарь нүхэр В. З. Филиппов, приискын профкомой түрүүлэгшэ нүхэр В. Ф. Плеханов) коллектив түрүүлжэ ябана. Энэ коллектив долоо һара соо продукци гаргаха түсэбөө 123,7 процент дүүргээ. Гаргаһан продукциингаа өөрынь үнэ сэн 1,5 процентээр бага болгохо гэһэн аад, 8,8 процентээр бага болгоо.

Абаһан социалис уялгануудаа Маловска (начальнигынь нүхэр И. Н. Замараев) болон бэшэшье участогуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар дүүргэнэ. Горно цехэй (ахалагша мастер И. Г. Бондаренко, месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Р. Курмаев) коллектив найма һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, сентябриин 15 болотор жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнад.

Хахад жэлэйнгээ түсэб 120 процент дүүргэжэ, 5800 түхэриг сэбэр олзо олоһон Арекитканска геологоразведочнэ парти (начальнигынь нүхэр Кононов, парторганизациин секретарь нүхэр Полозков) аймагай түрүү предприятинуудай зэргэдэ ябана. Һүүлшын хэдэн жэлэй туршада энэ партиин коллектив манай республикын геологическа предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг. Тэдэнэр Геологиин Главна Управлениин ба профсоюзай ЦК-гай шангда нэгэтэ бэшэ хүртэһэн байха.

Энэ жэл аймагаймнай хүдөө нютагай ажалшад муу бэшээр хүдэлжэ байна. Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха нэгэдэхи, хоёрдохи кварталнуудай дүнгөөр манай аймагта КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Аймагаймнай колхозууд һү абалгаяа нёдондонойхиһоо 20,4 процентээр дээшэлүүлээ, гүрэндэ һү 25,5 процент, мяха—15 процент ехээр худалдаа. Манай һаалишад, малшад гүрэндэ һү тушааха гурбадахи кварталай түсэб болзорһоонь һара урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэд.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ гүйсэд арга боломжонууд аймагай колхозуудта бии. Сентябрь һарада гүрэндэ тушаагдахаар 500-гаад эбэртэ мал шахагдажа байнэ. Жэлһээ жэл бүри аймагай колхозууд гүрэндөө мяха худалдалгаяа ехэ болгоно, мүн ниитын малай тоо толгой олошоруулна. Жэшээлхэдэ, августын нэгэнэй мэдээгээр нёдондоной энэ үеынхиһөө эбэртэ бодо малай тоо толгой 14,2 процентээр олошороо. Нёдондо жэлэйхиһээ малай гарза хоёр дахин бага болоо, зуун эхэ малһаа түл абалга нилээд дээшэлээ.

Колхозуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Рассвет» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Б. Пихлуев, парторганизациин секретарь нүхэр Д. Т. Цыбиков) түрүүлжэ ябана. Энэ колхоз ниитын мал олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, гүрэндэ худалдаха талаар КПСС-эй райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг хоёрдохи жэлээ баринхай. Замаймнай залуушадай тоо үдэрһөө үдэртэ олошорно. Аймагай түрүү һаалишад М. Н. Беркина («Путь к коммунизму» колхоз), М. Б. Нимаева, И. П. Степанова («Заветы Ленина» колхоз), А. Ш. Ичигеева («Рассвет» колхоз) болон бусад энэ жэлэй долоо һарын туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1000 гаран литр һү һаагаа. Мал адуулагшад С. Ш. Ламожапов, О. Ц. Осоров («Рассвет» колхоз), К. П. Найканчин («Путь к коммунизму» колхоз) гэгшэд зунай сагта адуулдаг малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүр үдэртөө килограммһаа үлүүгээр нэмээнэ.

Мүнөө аймагаймнай хүдөө ажалшад ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхын түлөө тэмсэжэ байнад.

Промышленность, хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан түрүүшын амжалтанууд өөрөө ерээгүй. Энэ хадаа партийна организацинуудай ажалшадай дунда ябуулжа байгаа ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээ эрид дээшэлүүлһэнэй үрэ дүн гээшэ. Промышленна предприяти, колхозуудай партийна организацинууд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажахы зүбөөр, һайнаар хүтэлбэрилхэ асуудалда анхаралаа ехээр табина, түрүүшүүлэй дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын түлөө хүсэд шангаар оролдодог болонхой.

Маловска участогай болон «Рассвет» колхозой партийна организацинууд (секретарьнуудынь нүхэд В. З. Филиппов, Д. Т. Цыбиков) ажахын гол шухала асуудалнуудые партийна суглаанда ходо хаража, хэлсэжэ байдаг, коммунистнуудые харюусалгатай участогуудта табина. Жэшээлхэдэ, «Рассвет» колхозой партийна организациин коммунистнарай олонхинь мал ажал дээрэ хүдэлдэг. Коммунистнар М. Б. Балданов, Б. Ц. Цыренов һү һаалиин фермэнүүдые толгойлно, партиин гэшүүд О. Ц. Осоров, Л. Л. Юндунов хоёр эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг гүүртэнүүдые хүтэлбэрилнэ.

Аймагай олонхи партийна организацинууд коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болонхой. Мүнөө энэ дээдэ шатын мүрысөөндэ бүхы промышленна предприятинуудта болон геологическа партинуудта хүдэлжэ байһан хүдэлмэрилэгшэдэй 30 процентнь хабаадана. Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ аймаг соогоо анха түрүүн Арекитканска геологоразведочнэ партиин коллектив олонхой. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ баһал Ципиканай приискын управлениин, Маловска горно цехэй коллектив хүртэнхэй.

Гэхэтэй хамта аймагай промышленна предприятинуудай болон колхозуудай ажал хүдэлмэридэ үшөөл горьтойхон дутуу дунданууд үзэгдэнэ, тэдэндэ байгаа арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Аймагай эгээн томохон предприяти болохо—Ципиканай приискын управлени нёдондонойхиһоо бага продукци гаргажа, уялгаа дүүргэхэ хэрэгтэ тон шахардуу байдал тохёолдуулаа. Южно-... экспедицын (началь... Д. А. Дойников, парт... зациин секретарь П. А... шов) коллектив түсэб... нуудаа харюусалга... дүүргэнэ, Кедровско р... хүдэлмэридэ ехэхэн ду... нууд үзэгдэнэ.

Хүдөө ажахын прод... дые абаха талаар ман... хозуудта байгаа ехэх... боломжонууд үшөөл... хэрэглэгдэнэгүй гэхэ х... Адуу мал гарзалха, ... руулха ябадал у... Тиимэһээ малай тоо ... удаанаар олошорно, ... най хүдөө ажахын п... багаар үйлэдбэрил... ехээр һааха талаар ба... га боломжонуудаа ... «Путь к коммунизму» ... (түрүүлэгшэнь А. И. ... парторганизациин се... Г. Т. Добролюбов) ... хэрэглэнэ. Тиимэһээ т... хозой һү һааха, гүр... шаахаар абаһан уялг... гэлтэ тон бэрхэхэн б... оронхой.

Эдэ бүхы дутуу ду... даа дары усадхахын, ... лэйнгээ түсэб уялгану... болзорһоонь урид дү... түлөө аймагай промы... предприятинуудай, ко... дай партийна организа... КПСС-эй райком эрид... хэмжээнүүдые абажа...

Аймагаймнай ажал... шэлүүлэгдэһэн социа... ганүүдые абанхай. Ж... дэ, алта малтадаг пр... тинуудай коллектив... лэйнгээ түсэб сентябр... болотор дүүргэхэ, жэл... рэтэр түсэбөө 122 ... дүүргэхэ гэһэн уялга... Хүдөө ажахымнай ... гүрэндөө мяха худал... сэбөө болзорһоонь ур... худалдаха түсэбөө ... 7—Агууехэ Октябри... люциин 45 жэлэй ой... дүүргэхэ гэһэн уялга... тэрэнээ амжалтатайга... гэхын түлөө оролдоно...

Гахай үсхэбэрилгэ—ехэл олзотой хэрэг. Энээниие зүбөөр ойлгоһон Кабанскын Шергинэй совхозойхид бусадта эрхим жэшээ харуулна. Эндэ габшагай шударгы ажалаараа шалгарагшад олон юм. Тэдээн сооһоо түрүү гахайшан Анна Смирновае дурдангүй үнгэрэлтэй бэшэ. Тэрэ жэлэй эхинһээ хойшо даадаг эхэ гахайнуудһаа 370 поршоонхо абажа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр түлжүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшан А. Смирнова.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛХА ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ ЮУ ХЭНЭБТЭ?

иимэ асуудалтайгаар манай корреспондент республикын хэдэн ажахынуудай, аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаба

Эгээн түрүүлэн Түнхэнэй аймаг хонходожо, Саяанай совхозой директор нүхэр Тахановые дуудабабди.

Таханов: Ургаса хуряалга, силос даралгын хүдэлмэри мүнөө түлэг ябажа байна. Һүүлэй мэдээгээр 10-аад мянган тонно силос дарагданхай. Кукурузын ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Жэшээнь, кукурузашан Аюшеевай поли дээрэһээ гектарай 600-гаад центнер ногоон тэжээл абтаа.

Тиигэбэшье ерэхэ жэлэйнгээ ургаса тухай мартанагүйбди. 1500 гектар сэбэр паар бэлдэгдэнхэй. Тэрэмнай бүхыдөө хоёр дахин хахалагдаад, хахадынь гурбадахяа элдүүрилэгдээ. Энэ жэлдэ намарай паар ехээр хахалха зорилготойбди. Мүнөө дээрээ 1000 гаран гектар намарай эртын паар хахалагдаа.

Корреспондент: Намарай паар хахалагшад яажа урмашуулагданаб?

Таханов: Сентябриин 15 болотор хахалагдаһан намарай паарай түлөө трактористнууд 1,5 дахин ехэ түлбэри абахаар тогтоогдонхой. Трактористнууднай энээндэ урмашажа, мүн социалис мүрысөө хоорондоо үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, унтаха нойроошье мартанхай. Трактор бүхэн хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Мүнөө үедэ һүнидөө 18 трактор намарай паар хахална. Энэ хүдэлмэридэ Владимир Таханов, Буда Бардилхаев гэгшэд жэшээ харуулна. Эдэнэр һүнидөө 7 гектар хүрэтэр хахалдаг. Сентябриин 15 болотор намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэхэл байхабди.

***

Удаань Хори руу хонходожо, Хэжэнгын совхозой главна инженер-механик нүхэр Цыренжаповтай хөөрэлдэбэ.

Цыренжапов: Һүүлэй мэдээгээр 3500 гектар таряа амяарлан хадаад байнабди. Нэгэшье гектар суглуулжа сохигдоогүй. Хура бороо ехэл һаад ушаруулна.

Корреспондент: Тиигэбэл, намарай паар яһалахан хахалба бэзэт?

Цыренжапов: Тэрэмнай бүришье муу. Оройдоол 20 га намарай паар хахалаад байгдана. Ажахыдамнай трактористнууд дуталдана. Городһоо 12, аймаг сооһоо 7 тракторист манда эльгээгдээд, ехэхэн туһа хүргэнэ. Тэдээнгүй һаа, тракторнуудаа үдэршье хүдэлгэхэмнай бэрхэтэй болоод байгаа. Намарай паар хахалһан трактористнуудта гектарай 1 килограмм орооһо түлбэритэйгөөр үгэхэ гэжэ шиидээ һэмди. Тиигэбэшье, хубилалта болоногүй. Һүниин халаанда хүдэлхэ трактористнууд байхагүй.

Корреспондент: Трактористнуудые һургажа абахын тула юун хэгдэнэб?

Цыренжапов: Мүнөө үедэ совхозһоомнай 17 хүн трактористын курсада һуралсажа байнхай. Теэд тэдэнэр ерэхэ жэлэйл хүдэлмэридэ хабаадаха болоно.

Корреспондент: Намарай паар хахалха түсэбөө яажа дүүргэхэбта?

Цыренжапов: Тэрээн тухай хэлэхэнь бэрхэтэй болоод байна. Хэрбээ трактористнуудые үшөө нэмэжэ үгэбэлнь, энэ хүдэлмэри урагшаа ябахал гээшэ.

***

Һүүлээрнь тарялангаар баян Бэшүүрэй аймагые дуудажа, партиин райкомой секретарь нүхэр Бордоновто энэ асуудалаараа хандабабди.

Бордонов: Хуряалгымнай хүдэлмэридэ хура бороо ехэ һаад ушаруулна. Тиигэбэшье «Победа», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд, Охин-Булагай совхоз таряа хадалгаяа хахадлажа байнхай. Һүүлэй мэдээгээр, гүрэндэ 2 мянган центнер таряан тушаагдаа.

Намарай паар хахалалга тухай хэлэхэ болоо һаа, тон бирагүй байдал тохёолдоо. Аймагнай бүхыдөө миил мянга гаран гектар хахалаа. Түсэбнай 20 мянган гектар. Энэ хүдэлмэриие урагшань ябуулха хэмжээ абажал байнабди.

Корреспондент: Ямар хэмжээнүүд абтанаб?

Бордонов: Тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхөөр механизаторнуудые табяабди. Бороотой үдэр бүхы тракторнууд энэ хүдэлмэридэ ябана. Трактористнуудые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдажа байна.

***

Тиимэн бэеэрээ Улаан-Үдын нютагай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин главна агроном нүхэр Назаровта хандабабди.

Назаров: Ямар шалтагаануудһаа боложо намарай паар мууса хахалагданаб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд урдынхяараа бодомжолжо, тарялангаа узуур дээгүүр малаа бэлшээхэ гэжэ оролдоно. Хоёрдохёор, трактористнууд дуталдажа, тракторнуудые һүниин халаанда хүдэлгэхэ аргагүйдэнэ.

Энээниие ямар баримтануудаар гэршэлхэб гэхэдэ, мэнэ һаяхан Тарбагатайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кожевниковые партиин обкомой секретариат дээрэ шагнаһан юм. Колхозой түрүүлэгшэдэ шанга эрилтэ табигдаһан байгаа. Мүнөө тус колхоз намарай паар хахалалгаяа урагшатайгаар ябуулжа эхилээ. Тэрээнһээ урда тээ нүхэр Кожевников намарай паар хахалха шал дурагүй байгаа бшуу. «Тарянайнгаа узуурта малаа бэлшээхэм» гэжэ сэхэ мэдүүлээ һэн.

Намарай паар түргэнөөр хахалха талаар үйлэдбэриин управлени хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна. Промышленна предприятинуудһаа, эмхи зургаануудһаа трактористнуудые суглуулжа, колхоз, совхозуудта эльгээгдээ. Намарай паар хахалагшадые урмашуулха гурим тогтоогдонхой. Тэрэнэй ёһоор, тракторист гү, али трактористнуудай звено намарай паар хахалха 5 үдэрэйнгөө даабари дүүргэбэлнь, гектар бүхэнэй түлбэри 1,3 дахин дээшэлхэ. Хэрбээ даабариһаа гадуур хахалбал, тэрэ гектар бүринь 1,5 дахин ехэ түлбэридэ хүртэхэ юм.

Корреспондент: Намарай паар хэр һайн шанартайгаар хахалагданаб?

Назаров: Управлениин хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд намарай паар һайн шанартайгаар бэлдэхэ, тэрэниие хабар дахинаа элдүүрилхэгүйгөөр хахалха зорилготой хиналта табина. Мүнөө дээрээ муу шанартайгаар хахалжа байһан баримта дайралдаагүй.

Энэ хүдэлмэри Зэдэдэ хэр ябажа байгаа юм ааб гэжэ бодоод, тэндэхи Борьёогой совхозтой холбоолдоходомнай, совхозой директор нүхэр Хомутов дайралдаба.

Хомутов: Хура бороон орожо, урагшамнай табинагүй. 3 мянган гектар таряа хадаад, 116 гектарыень суглу... хёод байнабди. Нама... 200 гектарта хахала... барайнгаа паар ... үшөө дүүргээдүй ... Трактористнууд ху... Һүниин халаанда ... тракторист байхагүй... городһоо 15 трак... абаагүй һаа, тракт... нэгэшье халаанда х... мнай бэрхэтэй болоо...

РЕДАКЦИ: Манай ... пондентын энэ хөөр... юун элирнэб гэхэд... ажахынуудай хүт... шэд намарай паар ... хүдэлмэриие али ... элдэб шалтагаан ... байгаад, гэдэргэнь... Хэрбээ колхоз, со... хүтэлбэрилэгшэд энэ... мэри үнэхөөр ураг... ябуулха гээ һаа, ар... хол байгаа. Юуб гэх... хы бүхэндэ урдань ... тэй механизатор ба... мүнөө ондоо ажал... хүнүүд олон ха юм.

Ушар нимэһээ н... үйлэдбэриин управл... хүтэлбэрилэгшэд, ... тэд, аймагуудай пар... ветскэ органууд ко... хозуудай хүтэлбэр... шанга эрилтэ табих... дэлмэриие сентябр... лотор һайн шанарт... дүүргэхээр хэмжээ ... гатай.

Газар тарялангаа... ной гуримаар эрхи... шиидэһэн манай рес... колхоз, совхозууд э... 300 мянган гектар ... паар хахалха түсэб... риин хахад болото... дүүргэхэ ушартай.

ҮРҮҮШЫН ХОНХЫН ЖЭНГИРХЭДЭ...

★ ★

аад байхада урматайл даа

алданги боро үүлээр ... Газар дээрэ эндэ ... шалбаагууд толбото- ... шиигтэй, һэрюун. ...удшье соохорложо эхи-

... намарай шэнжэ хүсэд ... даа.

... сентябрь һарын нэгэн шэ- ... байдаг ха юм. Зарим ... үеэр бороо шиигһээ ... агаан хюруу унашоод ..., аргагүй һэрюун байдаг ... ншье байгаалиин лэ ... мама ёһон гээшэ бэзэ.

... хамта, совет хүнүүдэй ...да баһал энэ үдэрөөр ...жама ёһо байдаг: орон до- ...хы һургуулинуудта түрүү- ...ко жэнгирэн дохёолжо, һу- ... шэнэ жэл нэгэн доро эхил-

...үсэгалдэр хэды бүрхэг үдэр ... һаань, хүн бүхэнэй досоо ...ратай, сэлмэг байгааб! Хотын ...уудта эртэ үглөөгүүрһээ ... сэбэрхэнээр хубсалһан ухи- ...оунээр субажа байбад. Мүн ...һан аад, абадаа гү, али ...тэлүүлһэн айхабтар баяр- ... олон харагдаа.

... үдэр һургуулида айлшалха- ... һонин юун байха гээшэб! ... түрүүшын хонхын жэнгирээе ..., түрүүшынхеэ һургуули- ...һан балшар хүүгэдэй жаг- ...ахада, юунээршье тэнгүй. ... амаралтын сэсэрлигэй нү- ...да табхыжа һуугаа үндэр ... гэр тээшэ үхибүүдэй илан- ...оороо субан орохые харам- ...дэнтэй «адли» бололдоод ... газаа үүдэ нээжэ, тари- ... соогуур адли алхалал- ..., һургуулиин байшан соо ... Борохон формонуудтай ..., сагаахан фартугтай ба- ... угаа олоороо сугларшан- ...таяа хайшан гэжэ үнгэр- ...айгаа хөөрэлдэнэ хаш.

..., ши, Коля, танихаар бэшэ ... болоод ерээлши. Зай, ...арбаш, юу хэбэ гээшэбши? ... нэгэ хүхюу хүбүүн шангаар ... нүхэртөө хандана.

...дбэриин бригадада хүдэ- ...да. Нюуршье нюур. Балсан ... боложо ерээ ха юмбиб, ...раа тохоногоорнь нугалжа, ... харуулна. Тиигээд хоюулан ...тайгаар эльгэ хаталдан ... Мүн бусадшье нүхэдынь ... далгана. Зүгөөр түрүү- ... һургуулида ерэһэн багашуул ...һэн гү, али һонирхоһон ...гаар зогсожо, атаарханги ...аар миһэлзэнэ... Уданшье- ... коридороор дүүрэсэ ту- ... хонхо жэнгирэн соностоод,

бүхы үхибүүд классуудтаа һубарил- дан оробо.

Директор нүхэр Скосырскийтай золгоходомнай, баяртайгаар иигэжэ мэдүүлбэ:

—Һуралсалаймнай энэ жэл эрид хубилалтын жэл болохо юм. ...Түмэр үрэмдэн дархалха тусхай мастерской нээгээбди. Мүн чертёжой шэнэ кабинет эмхидхэгдээ. Бусад мастерскойнууднайшье шэнээр түхеэрэгдээ. Жэшээнь, оёдолой болон дархалалгын цехүүдтэ электромашина болон элдэб шэнэ станогууд тодхогдоо. Энэ хэрэгтэмнай баазова предприятинууд яһала туһалаа... Столовыемнай харыт. Тэндэ хамаг эдеэ хоол электрын элшээр бэлдэгдэхэ, буйлуулагдаха юм. Тодорхойгоор хөөрэхэ болоо һаа, шэнэ юумэн дүүрэн лэ байха...

Тэрэшэлэн дурсагдаһан һургуулида үхибүүдэй оюун бэлигые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдаха байна. «Һурагшадай зохёон байгуулхы хүдэлмэри» гэһэн журналай түрүүшын номер гаранхай.

—Яран һайханай хүмүүжэл тухай асууна гут? Һургуулидамнай 4 хоор, хоёр оркестр хүдэлхэ, баһа аккордеонистнуудай ансамбль эмхидхэгдэхэ. Мүн эдир техничүүдэй, уралан зохёогшодой бүлгэмүүд урда урданайхиһаа эдэбхитэйгээр ажаллаха байха, — гээд, тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

—Һургуулиие ажабайдалтай холбохо талаар юун хараалагдана гээшэб?

—Энээндэ гол анхаралаа хандуулхабди... Нёдондо жэл манай һургуулиие дүүргээшэдһээ 15 хүн шофёрой, 60 хүн оёдолшодой мэргэжэл абажа гараа юм. Тэдэнэй олонхид предприятинуудта хүдэлжэ байна. Мүнөө жэл 9-дэхи классай 146 хүн дарханай, чертёжнигой мэргэжэлтэй болохо. Мүн арбадахи класста 90 хүн тусхай мэргэжэл шудалха.

Иигээд лэ һургуулиин директор болон багшанартай манай түрүүшын бишыхан хөөрэлдөөн түгэсөө.

Ажаглахада, № 1 һургуулиинхид һуралсалай шэнэ жэлые яһала һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Хэшээлнүүдынь эмхитэй аетэйгээр эхилээ. Багшанарыншье ехээр урмашан зоригжонхой. Тиин ажал хүдэлмэридөө мүнөө жэлдэ үнэхөөр эрид хубилалта туйлаха байһаниинь лаб.

Совет һургуулиин хэхэ, бэелүүлхэ юумэн асари ехэ. Энэ хүндэтэй хэрэгтэнь бүхы багшанарта амжалтын ехэ амжалта хүсэе!

Мүн арад зонойнгоо ашата һайхан оролдолгые харюулжа, эрхим һайнаар һурахыень хүүгэдтэ юрөөе.

Р. Халзанов.

★ ★ ★

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Улаан-Үдын № 4 һургуулиин нэгэдэхи класс соо.** А. КУРТИГАЙ фото.

Цырендулма ДОНДОКОВА

Һайн үглөөгүүр, ханхинама хонхын шэнхинээгээр!

Аглаг тэнгэриин
хаяа үргөөд,
Алтан бүмбэгэ —
наран үнгэтэбэ.
Туурга дээгүүрнь
туяагаар мухаряад,
Тунгалаг дуһалнуудаар
тужа угаан мүнгэтэбэ.
Иимэ һайхан үглөө —
эдир таанадта мүндэлөө.
Танай урда байгаали
тача клавишануудаа
дэлгээ,
Танай урда һургуули
Танил үүдэнүүдээ сэлеэ.
Домогто үдэрш
долоо наһыш тоолон
жэнгирнэ.

Хүлеэгдэһэн үдэрш
Хүтэлөөд шамай
дэбхэрнэ.
Гаргаажа шэнэхэн формотой
гарабаш үүдээ татан.
Гарташни гадартайхан
«Үзэглэл»,
һаналдашни һаруулхан
хүсэл.
Түргэдэн хүлнүүдшни алхална,
Түрүүшынгээ зүргэ
мүрлэн.
Сэсэгүүдшье шам тээшэ
Сэнхирхэн нюдэдөөр
харана.
Шубуудшье шам тээшэ
шугы тээһээ дуугаа
залана.

Горходшье шамтай
урилдахые һорёолно,
Хүл нюсэгөөр
хүмэг соогуур жороолно.
Хэрмэншье борбоосгойгоор
хэшэгтэ намараа
дохёолно.
Һургуулиин зэд хонхо
һурагша шинии шэхэндэ
Хушын борбоосгойһоо
һураггүй шангаар
зэдэлнэ.
Зэдэлэ, зэдэлэ,
зэд хонхо!
Хабтаһатайхан түрүүшын
һурагшые
Халуунаар угтан зэдэлэ!

ҺУРГУУЛИ—БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ МҮН

Һаяхан Сэлэнгын аймагай түб— Гусиноозерск хотын соёл гэгээрэлэй ордон соо аймагай депутадууд болон 300 гаран багшанар сугларжа, эдир үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. «Һургуулиие ажабайдалтай нягтаар холбохо Хуулиин дүүргэлтэ ба һургуулинуудта арадай гэгээрэлэй системын саашанхи хүгжэлтэ хангаха тухай» аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Н. Б. Иринчеев** элидхээ.

— Һургуули бүхэндэ ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол зорилгонь—үхибүүдые ажалда дуратайгаар һургаха ябадал болоно. Гүрэн түрын, олон түмэнэй аша туһада хүдэлмэри хэхэ гээшэ хүн бүхэнэй нангин уялга байха ёһотой, —гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада аймаг дотор дүрбэн дунда һургуули үйлэдбэриин һуралсалтай 11 жэлэй, 6 долоон жэлэй һургуули найман жэлэй болгогдоо. Тэрэшэлэн найман жэлэй интернат-һургуули гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. «Эрдэм» колхоздохи эхин шатын һургуули найман жэлэй болгогдохонь. Һаяхан эмхидхэгдэһэн Химнын совхоздо, Ардасанай леспромхозой Баян голой участогта эхин шатын шэнэ һургуулинууд нээгдэхэ.

1962—1963 оной һуралсалай жэлдэ аймаг дотор 7 дунда һургуули үйлэдбэриин һуралсалтай болохо юм. Тэрэшэлэн 8 жэлэй—13, эхин шатын—17, хүдэлмэришэн ба хүдөө залуушуулай эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ 6 һургуули хүдэлжэ байна. Шэнэ Хуулиин эрилтын ёһоор, аймагай һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха ажал гол түлэб дүүрэнхэй,—гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ.

Гэхэтэй хамта, шэнэ һургуулинуудые барингүй, мастерской болон хуушарһан гэрнүүдые һэльбэн заһажа үргэлжэлүүлэнгүй энэ харюусалгатай зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхын аргагүй.

Һургуулиин барилга үргэн далайсатайгаар ябуулха хэрэгтэ багшанар, һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадаһан, хубитаяа оруулһан байна. Тэдэнэй хүсөөр Сэлэн-Думын дунда һургуулида 320 хүнэй багтаамжатай һуралсалай корпус, Сэлэнгын дунда һургуулида—һуралсалай мастерской, спортын зал, Шахтын дунда һургуулида—һуралсалай мастерской бүтээгдээ. Мүн ажахын, ниитын эмхи зургаанууд һургуулиин барилга бүтээхэ гэжэ яһала ехэ эдэбхи үүсхэл гаргаа. Жэшээлхэдэ, гансахан энэ жэлдэ аймагай колхозууд, бусад ажахынууд өөһэдынгөө хүсөөр 7 һургуули барижа, ашаглалгада тушаагаа.

Һургуулинуудые хүдөө ажахын үйлэдбэритэй нягтаар холбохо зорилгоор нилээд юумэ хэгдээ. Мүнөө аймаг доторхи һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд, звенонуудта 1293 хүн ажаллана. Тэдэнэр совхоз, колхозуудай газар дээрэ 58 гектар хартаабха, 18,5 га овощ, 85 кукуруза, 49 га саахарай свёкло, 12 га тэжээлэй бобы ургуулһан, һургуули шадархи 16 га огородһоо һайн ургаса туйлаһан.

Суглаан дээрэ Гусиноозерск хотын **№ 2 найман жэлэй һургуулиин директор Новолоцкий,** интернат **һургуулиин директор Бурушкина, Добын эхин шатын** һургуулиин **багша Буянтуева** гэгшэд **багшанарые зохистой байра байдалаар хангаха тухайда тогтожо** хэлээ. **Загастайн дунда һургуулиин директор нүхэр Нехуров** үгэ хэлэхэдээ:

— **Нэн түрүүн һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдэй тоо буридхэлгые гуримшуулха, тэдэниие таарамжатай байра байдалаар хангаха шухала,—гэжэ тэмдэглэбэ.**

Тус һургуулиин 12 класс типовой бэшэ гэр байрануудта һураха баатай болоно. Эндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай, холын бригаданuудта ажаһуудаг колхознигуудай үхибүүдэйнь байха интернат үгы, тулюур байдал тохёолдонхой. Гэбэшье Загастайн сомсовет, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадайнгаа үхибүүдые зохистой байра байдалаар, эдеэ хоолоор хангаха асуудалда анхаралаа хүсэд хандуулнагүй гэжэ тэмдэглээ.

«Улаан Оронго» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыренов** колхоздонь һурагшадай үйлэдбэриин бригаданuудай ямараар туһалжа байһан тухай хэлэхэдээ, ахалагша классай үхибүүдэй хүдөө ажахын хүдэлмэри зүбөөр түсэблэжэ һураһан, даадаг машина, техникэдээ, зэр зэмсэгүүдтээ хямгатай наринаар хандадаг, тарилга болон ургамалай харууһа саг болзор соонь хэхээр һуража байһан тухайнь хэлээ.

Загастайн дунда һургуулиин үйлэдбэриин багша нүхэр **Никулин:**

— Үхибүүдые колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин ба ниитын байдалда эдэбхитэйгээр элсүүлбэл, ургажа ябаа залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ шэнэ арга боломжо һургуули бүхэнэй урда нээжэ үгэнэ.

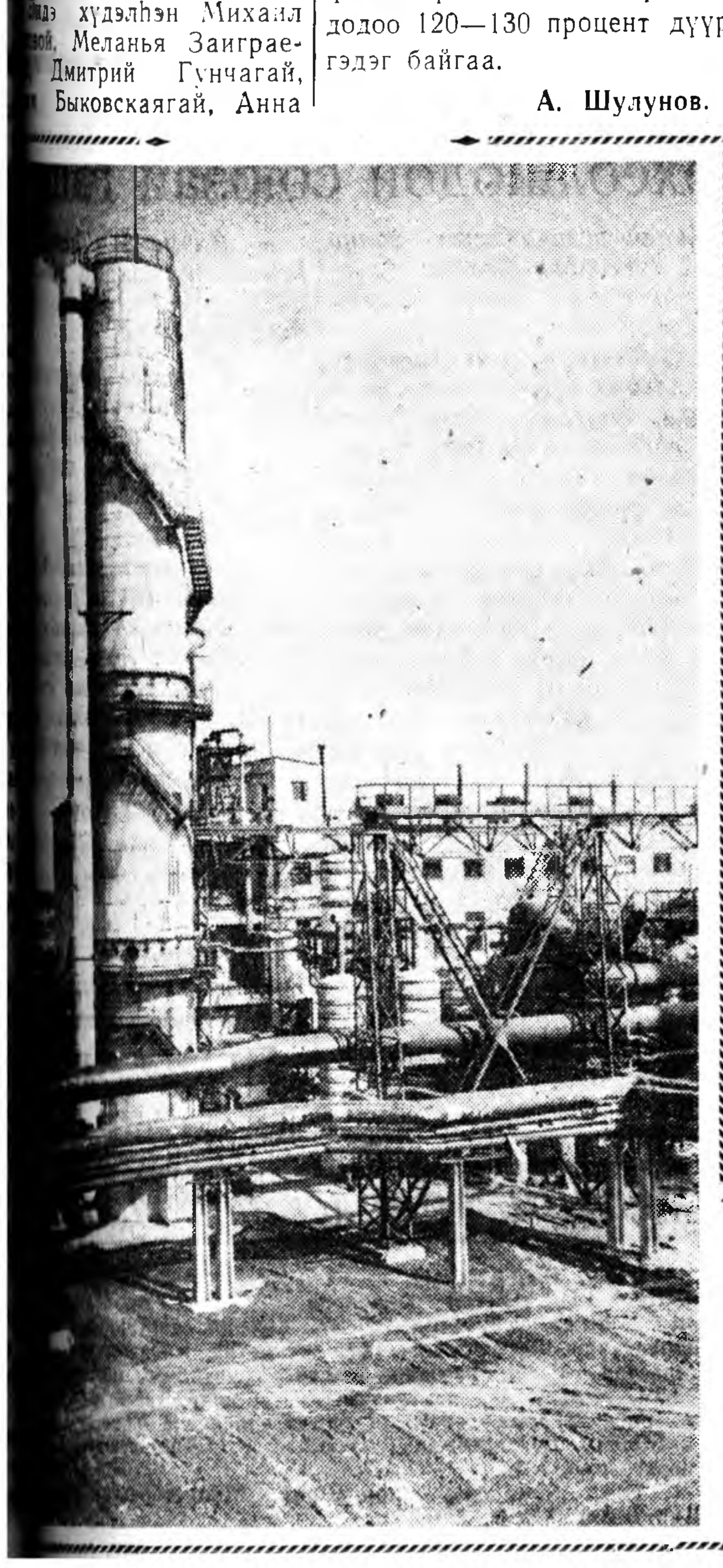
Загастайн һургуулиин һурагшад юрэнхы эрдэм шудалхынгаа хажуугаар тусхай мэргэжэл оложо абана. Жэшээлхэдэ, һургуулидамнай малшад, механизаторнууд, овощеводууд, трактористнуудай, мүн бусад мэргэжэл олохын тула хэдэн арбаад хүбүүд, басагад һуража, яһала һайн үрэ дүн туйлаа. Һурагшадай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һайн баазанууд манай һургуулиие тойроод бии. Нэрлэн хэлэбэл: Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, жэмэстэ модоной питомник, лесничество, ЦРМ ба бусад ажахынууд болоно,—гэбэ.

Р. Балданов, манай корр.

Үшөө нэгэ шэнэ һургуули

...-Үдын Октябрьска ... зарим һурагшад ...рь һарада уужам, ... шэнэ һургуулида һу- ...а эхилхэнь. Республи- ...льница шадар бариг- ...байһан тэрэ һургуулиин ...а эршэмтэйгээр бүтэнэ. ... тэрэнэй доторхинь ...ажэ, будагдажа дүү- ...дэ хүдэлһэн Михаил ...ой, Меланья Заиграе- ... Дмитрий Гүнчагай, ... Быковскаягай, Анна Одноворченкын бригаданууд шалгараа. Тэдэнэртэй хамга паркетчигүүд, плиточнигүүд, модошо дархашуул Владимир Верига, Николай Климентьев, Дмитрий Юрьев гэгшэдэй звенонууд һургуулиин барилга дээрэ оролдосотой һайнаар хүдэлбэ. Эдэ барилгашад үйлэдбэриингөө даабари ходоо 120—130 процент дүүргэдэг байгаа.

А. Шулунов.

ЧЕЛЯБИНСК. Челябинскын металлургическа заводто шэнэ коксово батарей хүдэлжэ эхилбэ. Гадна шулуу нүүрһэ коксо болгоходо гарадаг үлөөдэһэнүүдые хэрэглэдэг химическэ ехэ предприяти бодхоогдонхой.

Энэ шэнэ батарей иимэрхүү түхэлэй хуушанай агрегадуудһаа һураггүй ондоо юм. Зураг дээрэ: сульфат аммони гаргадаг таһаг харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

Саахарай свёкло яажа хуряахаб?

Саахарай свёклын ургаса сентябриин түрүүшын хахадһаа хуряагдажа эхилхэнь. Энэ хүдэлмэридэ ороходоо анхан ургасынь һайн талаһаа эхилжэ хуряаха хэрэгтэй. Һмагтал саахарай свёкло эдеэгээ хүсэжэ, саахартай боложо байхадаа набшаһаниинь шарғалтажа эхилдэг юм. Ургаса хуряажа байха үедөө свёклые гэмтээжэ, муудуулжа болохогүй. Хуряагдажа абтаһан свёклые обоолоод, заабол хушаха хэрэгтэй. Дулаан үдэрнүүдтэ наранай элшэдэ байхадаа саахарай свёкло 2-3 часай туршада 3—5 процент хүрэтэр шэгнүүрээ хороодог юм.

Гэхэтэй хамта, гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр свёклые хуряажа абаха шухала. Тиихын тулада свёкло малтагшадай ажалыень бүтээсэтэй, шанартайгаар эмхидхэхэ болоно. Мүн хуряалгын үедэ тоо бүридхэл наринаар хэгдэхэ, хэнэй хэды свёкло хуряаһан тэмдэглэгдэжэ байха. Звено бүхэнэй хэһэн, бүтээһэн ажалынь үдэр бүри таряан ажалай бригадын бригадирта тушаагдажа байдаг һаа һайн.

Хуряалга богони болзорто үнгэргэгдэхэ ёһотой. Саахарай свёкло тусхай «СКЕМ-3», «КС-3» түхэлэй комбайнуудаар, тиимэ комбайнуудай үгы һаа шаблаагүй плугаар малтагдажа хуряагдана. Полинууд дээрэһээ суглуулагдажа сэбэрлэгдэһэн свёкло тэрэ үдэртөө тушаагдадаг һаа таатай. Энэнь колхоз, совхозуудай ажалые хүнгэлнэ. Юуб гэхэдэ, сэбэрлэгдэһэн свёклые үдэр бүри хушажа, хадагалжа байхада ажалынь хүндэ бшуу.

Бороо хурагүй байгаа һаань, түрүүн шиигтэйшэг, доро газарта таригдаһан свёклыень хуряаха. Саахарай свёкло олон янзаар хуряагдадаг. Зүгөөр полинуудые үдэр үдэртэ хуряагдахынь зэргээр хубаарилаад, комбайнуудые табиһан дээрэ. Тиигэжэ хуряахада агрегадууд бүтээсэтэйгээр ашаглагдана. Саахарай свёкло плугаар гү, али ондоо машинаар малтагдаа һаань, тэрэниие гараар түүжэ абахадаа шоройень һэжэржэ унагаагаад, набшаһануудыень газаашань харуулжа обоолхо. Тиигэжэ обоолходо свёкло хүлдэжэ муудадаггүй. Зүгөөр саахарай свёклые эшэ набшаһатайнь удаан саг соо байлгажа болохогүй, шанар муутай болохо бшуу. Тиимэһээ обоологдоһон свёклые үни болгонгүйгөөр эшэнүүдыень отолжо хаяха. Тэрэниень малда эдюулхэдэ, үгышье һаа силос даража абахада зохид юм.

Хэрбээ колхоз, совхозууд свёклоёо саг соонь тушаажа шадаагүй байбал, полинууд дээрэ обоолхо ёһотой. Арба метр хүрэтэр ута, хажуугаараа 1,5—1,75 метр гүнзэгы нүхэ малтаад, свёклые хадагалхада гутадаггүй юм. Свёклые тиимэ газарта хадагалхадаа дээрэһээнь һайса хушаха шухала.

И. Болдухинов,
республикын туршалгын станциин научна хүдэлмэрилэгшэ.

5 мянган тонно силос

Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Сэлэнгын аймаг доторхи томохон колхозуудай нэгэн юм. Эндэ адууһа малайнь тоо 34 мянга хүрэтэрөө олошороо. Тэрэ тоодо нарин, нарибтар нооһотой 30 мянган хонид бии.

Артелиингээ баялигые бүри арьбадхажа, ойрын жэлнүүдтэ ехэ амжалта туйлахын тула нэн түрүүн малдаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ зорилго табинхай. Энэ жэлдэ таряалангайнь газар зүбөөр хубаарилагдажа, ургаса ехээр үгэдэг ургамалнууд — кукуруза, саахарай свёкло, горох горьтойгоор таригдаһан байха юм. Тусхайлан хэлэбэл, энэ колхоздо кукуруза урда жэлэйхиһээ хоёр дахин ехээр гэхэ гү, али 1200 гектар газарта таригдаа.

Кукурузын ургаса урда урдынхиһаа һураггүй һайн. Жэшээлхэдэ, урдань хүдэлжэ байһан дүршэлтэй механизаторнууд Максим Очиров, Нима Цыреторов, Петр Санжиев, Тогтохо Тободоев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд ургасыень һайнаар харууһалжа, кукурузын баян ургаса ургуулаа.

Колхозой түрүү кукурузашан Максим Очиров Сүхэ мүрэнэй захада 200 гектар кукуруза таринхай. Тэрэнэй даадаг звено гектар бүриин 300 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абаха зорилгоо табяад ажаллажа эхилһэн байгаа. Газарынь нёдондо намар паар болгогдожо хахалагдаһан, һайнаар үтэгжүүлэгдэһэн байжа, баян ургаса абтана. Полиинь зарим талаар гурбан метр хүрэтэр үндэрөөр ургаа.

Бидэнэй ерэхэдэ, кукурузашан Максим Очиров сугтаа ажалладаг нүхэр Демьян Бадмаевтай ургасаяа хуряажа байба. Комбайнай ябаһан газарһаа 5—6 минута болоод лэ дүүрэн ашаатай автомашинанууд силосэй нүхэн тээшэ табилуулхань харагдана. Туһалхаяа ерэһэн Зэдын комбинадай автомашинын жолоошод П. Лапухин, М. Романец, Д. Островский, Г. Леонов гэгшэд үдэр бүри 23—25 дахин эрьесэ хэжэ, жэшээ харуулан ажаллана.

Силос дараха хүдэлмэри үглөөнэй 6 часһаа үдэшын харанхы болотор үргэлжэлдэг юм. Хүдэлмэри түргөөр дүүргэхын түлөө хүн бүхэн тэмсэнэ. Механизаторнууд үдэр үдэрэйнгөө даабариие хоёр дахин дүүргэнэд. Түрүүшын табан үдэртэ Очировай даадаг звеногой 50 гектар кукуруза хуряагдажа, шэмэтэ тэжээл болгогдоо. Малда тэжээл бэлэдхэлсэхээ Улаан-Үдэ городһоо, мүн бусад предприятинуудһаа олон хүн ерэнхэй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын ЦРМ-гэй тракторист Николай Ключников табан үдэр ажаллажа, 700 гаран тонно силос даралсаа.

Колхозой бусад кукурузашад хуряалгаая эмхитэйгээр ябуулна. Мүнөө тус ажахыда бүхыдөө 5 мянга шахуу тонно силос дарагдажа абтанхай.

Н. Анисимов.

ДРВ-гэй 17 жэлэй ой

Социализмын замаар

НГУЕН ВАН КИНЬ,
Вьетнамай Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо, Бүрин эрхэтэ Элшэн сайд

1945 оной сентябриин 2-ой үдэр манай арадай түүхэдэ мартагдашагүйгөөр оронхой. Арадай революциин болоһоной ашаар энэ үдэр Вьетнамай Демократическа Республика бии болоо һэн. Вьетнамай ажалшадай энэ агуу ехэ илалта дэлхэйн империализмын һанаанда таараагүй. Хариин эзэмдэгшэдһээ ороноо хамгаалхын тулада вьетнам арад 1946 оной декабриин 19-дэ буу зэбсэг гартаа барин бодохо баатай болоо һэн. «Хэршье ехэ хохидолдо ороходо байгаашье һаа, манай ороной эрхэ сүлөөе алдахагүйбди, боголнууд болохогүйбди» гэжэ Хо Ши Минэй хэлэһэн үгые гадаадын дарлагшадтай эсэргүүсэн нангин тэмсэл хэхэ дайшалхы уряа гэжэ Вьетнамай ажалшад тоолоо һэн.

1954 оной июльдэ Дьен-Бьен-Фу шадар илалтын туйлагдаһанай һүүлээр Женевэдэхи хэлсээнүүд баталагдаһан байгаа. Хойто Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн газар нютагуудта арад зон социализмын туг доро жагсаа һэн.

Ороной хоёр хуби боложо, таһарһан ушар экономикоёо хүгжөөлгэдэнь ДРВ-дэ бэрхэшээл тохёолдуулһан байна. Юуб гэхэдэ, зарим шухала продуктнууд (барайгар, каучук, коксово тоһон гэхэ мэтэ) Урда Вьетнамда гол түлэб абтадаг байгаа бшуу. Зүгөөр манай тон бүлюу һайн байһан ябадал гэхэдэ, ажалай уласхоорондын социалис ёһоной хубаарилгын хэгдэдэг эрхэ байдалда, бусад аха дүү оронуудтай угаа ехэ харилсаа холбоотойгоор бидэнэр социализм байгуулнабди. Хойто Вьетнам хадаа капиталис хүгжэлтын шатые алгасан гараад, социализмын замаар дабшажа ябана.

Үйлэдбэриин шэнэ харилсаанууд ДРВ-гэй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түгэлдэрөөр хүгжөөхэ эрхэ байдал бии болгоо. Республика дотор гүрэнэй мэдэлэй промышленность байгуулагдаа. Франциин колонизаторнуудай эзэрхэжэ байһан үедэ иимэ юумэ хэхэ аргагүй байгаа бшуу. Империалис дарлалтаһаа сүлөөрхынгөө урда тээ манай арад бүхы юумые, бүри хадааһашье гадаадын оронуудһаа худалдажа абаха баатай болодог байгаа. Мүнөө Хойто Вьетнамда машина бүтээлгэ, металлурги, хими гэхэ мэтэ хүндэ промышленностиин шухала һалбаринууд байгуулагданхай. Электрын элшэ хүсэ абалга 1955 ондо 58 миллион киловатт-час байһанаа, 1961 ондо 276 миллион киловатт-час хүрэтэр, цемент—8,5 мянган тонноһоо 452,6 мянган тонно хүрэтэр, нүүрһэн—641 мянган тонноһоо 2 миллион 811 мянган тонно хүрэтэр нэмээ.

ДРВ-гэй хүдөө ажахыда ехэ хубилалта болоо Социалис революциин замда Хойто Вьетнамай ороходо, хүдөө ажахынь экономико гээгдэнги, тэрэ мүртөө дайнай үедэ нилээд доройтоһон байгаа. 140 мянган гектар газар элдүүрилэгдэдэггүй байһан юм. Газар уһалдаг түхеэрэлгэнүүд болон шлюзүүд һандаргаданхай байгаа бэлэй. Ургаса хуряалгын хоорондохи үенүүдтэ хүдөөгэй зон үлэсхэлэндэ дайрагдадаг һэн.

ДРВ-гэй таряашад газарайнгаа эзэд болоходоо, шэнэ ажабайдалай замда гараһан байха юм. Мүнөө үедэ жэжэ ажахынуудай 89 процентнь кооперативуудта орожо нэгэдэнхэй. Хүдөө ажахын үйлэдбэри таһалгаряагүй ургана.

Социалис шэнэдхэлгэнүүдэй хэгдэһэнэй ашаар ДРВ-гэй арад золтой һайнаар ажаһуудаг болоо; тэдэнэр үглөөдэр тухайгаа һанаагаа зободоггүй, ерээдүйдөө найдадаг байха юм. Наһа гүйсэһэн бүхы хүнүүдынь ажал хүдэлмэрээр хангагданхай. Ажалшад медицинскэ шухала туһаламжа абажа байдаг. Хүдөө тосхонуудай 80 гаран процентнь өөлэдын ариг сэбэрые сахидаг станцинуудтай болонхой. Хүнэй үхэлгэ нилээд үсөөрөө.

Вьетнамай Демократическа Республикада үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхагдаа,

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Жилын саанаһаа

Монголой арадай-революционно партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ю. Цеденбал корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаба

УЛААН-БААТАР, августын 30. (ТАСС). Монголой арадай-революционно партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал гадаадын оронуудай бүлэг корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаа. Тэрэ тоодо «Зюддейче Цейтүнг» (ФРГ), «Дейли экспресс» (Англи) газетэнүүдэй, США-гай «Коламбиа бродкастинг систем» гэдэг радиотелевизионно компаниин түлөөлэгшэд тэндэ байгаа.

Монголой Арадай Республика Америкын Холбоото Штадуудтай, Англитай харилсаатай боложо, дипломатическа түлөөлэлгэнүүдые бэе бэедээ хэзээ эльгээлсэхэб гэжэ МНР-эй правительствын толгойлогшоһоо асуудал һурагдаа.

Монголой Арадай Республика хадаа ООН-ой бии болохын бүри урда тээ байһан юм. Бэеэ даанхай, бүрин эрхэтэй гүрэн боложо, МНР дүшэ гаран жэлэй туршада оршожо байна гэжэ Монголой Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал харюусаба.

Монголой революционно гүрэнэй бии болохоһоо хойшо Монголой Арадай Республикын правительство харилсаа холбоо тогтоохо дуратай бүхы гүрэнүүдтэй харилсаа тогтоохо хүсэлтэй байһанаа нэгэнтэ бэшэ мэдүүлээ һэн. Монголой Арадай Республика мүнөөшье баруун гүрэнүүдтэй, тэрэ тоодо США-тай, Великобританитай һайн харилсаатай болохоор бэлэн. Зүгөөр нимэ харилсаа тогтооходоо гүрэнэй бэеэ даанхай байха хэрэгые хүндэлэлсэхэ, адли тэгшэ эрхэтэй байха, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, уласхоорондын хуули ёһо хүндэлэлсэхэ, доромжолхо ябадал гаргахагүй ёһотой. Баруун гүрэнүүд, нэн түрүүндэ США-гай түлөөлэлгэ Монголые тоодоггүй, доромжолдог байгаа. Тиигэжэ МНР арбан зургаан жэлэй туршада ООН-ой гэшүүн боложо шадаагүй һэн. Зүгөөр баруун гүрэнүүдэй бэелүүлдэг энэ политикань буруутажа, МНР ООН-до хуулита һуури эзэлээ.

ООН-до ороод байхадаа өөрынгөө оронние хүгжөөхэ программые бэелүүлхэ талаар ООН-һоо МНР ямар туһаламжа абаха һанаатайб гэжэ корреспондентнүүдэй нэгэн һураа. Экономикоёо, арадайнгаа ажана һайн байдалые Монголой саашадань дээшэлүүлхэ хэрэгтэ агууехэ Советскэ Союз, социалис можын бусад оронууд бүхы талын туһаламжа үзүүлһэн, үзүүлдэгшье байна гэжэ Ю. Цеденбал харюусаба. Социалис оронууд бэе бэедээ туһалалсадаг, экономическа нягта холбоо харилсаатай байдаг юм. Тиимэһээ социалис можын оронуудта экономическа хүгжэлтын үндэһэн шухала асуудалнууд амжалтатайгаар шиидхэгдэдэг гээд Ю. Цеденбал үргэлжэлүүлбэ.

Манай гүрэн экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Советэй гэшүүн боложо, саашадаа түргөөр хүгжэхэ ехэ аргатай болобо. Тиигэжэ энэ организациин гэшүүд-оронуудтай бүри үргэн экономическа харилсаа холбоотой байха, бэе бэедээ ехээр туһалалсаха аргатай болобобди. Иигэжэ Монголой Арадай Республика дэлхэйн социалис можын газаа тээһээ туһаламжа абахаяа оролдодоггүй гээд Ю. Цеденбал хэлэбэ.

Монголой Арадай Республикын гадаадын политикын гол гуримууд тухай асуудал тэндэ табигдаа. Монгол хадаа эб найрамдал тогтоохо, бүхы оронуудтай хани ёһоной харилсаа хүгжөөхэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гуримай үндэһэ һуури дээрэ эдэ оронуудтай харилсаа холбоотой байха политика ябуулна. Монголой Арадай Республика нимэ үндэһэ һуури дээрэ агууехэ гүрэнүүд болохо Инди, Индонезитэй хани ёһоной харилсаа холбоо хүгжөөнэ гэжэ МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал харюусаһан байна.

Бата . бэхи эб найрамдал тогтоохо, бүхы арадуудтай хани ёһоной харилсаануудые хүгжөөхэ, дэлхэйн шэнэ дайе сараха, бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хэрэг бэелүүлхэ зорилго МНР-эй гадаадын политикын урда табигдана гээд Ю. Цеденбал түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ.

Бэеэ даанхай шэнэ гүрэнэй туг үргэгдэбэ

ЛОНДОН, августын 31. (ТАСС). Карибска далайда оршодог Тринидад, Тобаго гэдэг бэеэ даанхай гүрэн болоо. Британиин туг буулгаха, Тринидадай, Тобагын гүрэнэй туг үргэхэ ёһолол шэнэ гүрэнэй ниислэл Порт-оф-Спейндэ болобо. Порт-оф-Спейнһээ абтаһан мэдээнэй ёһоор, оронойнгоо бэеэ даанхай байдалтай болоһон үдэрые эдэ хоёр арал дээрэ ажаһуудаг хүнүүд баяртайгаар тэмдэглэбэ. Эндэ ажаһуудаг хүн зон 165 жэлэй туршада Англиин колониальна эзэрхэлгэ доро байгаа.

Италиин таряашад забастовко хэнэ

РИМ, августын 31. (ТАСС). Феррара провинцида үсэгэлдэр дүрбэн үдэрэй забастовко эхилээ. Энэ забастовкодо 60 мянган үгытэй таряашад хабаадаба. Таряашад салин хүлһыемнай дээшэлүүлэгты гэһэн эрилтэ табина. Хэрбээ таряашадай эрилтые хангаагүй һаань, энэ провинцида абтаха элдэб жэмэс, саахарай свёкло хосорон һалаха болоно.

Советскэ Союзда һурахаяа ерэбэ

ГАВАНА, августын 31. (ТАСС). Советскэ Союзда һурахаяа Кубын 700 залуу таряашад «Грузи» теплоходоор гараба. Нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада эдэнэр хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болохо юм. Мүн транспортын машинануудые бүтээдэг советскэ заводуудта дүй дүршэл абахын түлөө Кубын 200 хүдэлмэришэд энэ теплоходоор гараһан байна.

Гаванын портһоо теплоходой гарахаяа байхада тэндэ митинг болоо. ОРО-гой Национальна хүтэлбэриин гэшүүн Агирре гэгшэ үгэ хэлэбэ. Кубын республикада экономическа туһаламжа үзүүлдэгэйнь түлөө совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партида, Советскэ правительствада Агирре баяр хүргэбэ. СССР-һээ Кубада байдаг элшэн сайд А. И. Алексеев эдэнэй һайн ябахые, һуралсалдаа амжалта туйлахыень хүсэһэн байна.

Советскэ Союзай дурадхал һайшаагдана

АДДИС-АБЕБА, августын 31. (ТАСС). 1963 оной январиин 1-һээ ядерна зэбсэг туршалгые болюулха гэһэн дурадхалые Женевэдэ боложо байгаа зүблөөнүүдтэ Советскэ Союз оруулаа һэн. Советскэ Союзай энэ дурадхал хадаа шухалын шухала асуудалые шиидхэхэ талаар бодото байдалые эгээ зүбөөр хараада абаһан хэрэг болоно гээд, «Бойс оф Эфиопиа» газетэ һанамжалба. Энэ дурадхалынь бэеэ абанги гүрэнүүдэй баримталдаг хараа бодолтой, тэдэнэй меморандумтай тааралдана гэжэ тэндэнь бэшэгдэнхэй.

Ядерна туршалгануудые болюулаа һаа, эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри болохо һэн. Буу зэбсэг хуряаха, ядерна зэбсэг хорихо энэ удааржа байһан хэлсээнүүд түргөөр дүүрэхэ байгаа гэжэ тэрэ газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэбэ.

Саадһаа — һургуулида

Үсэгэлдэрһөө уужам үргэн Эхэ ороноймнай һургуулинууд үүдэеэ сэлижэ, һуралсалайнгаа шэнэ жэлые эхилбэ.

Түрэл һургуулидаа ерэһэн һурагша бүхэн зулгы һайхан зунай үедэ һайнаар амаржа, махабадаа бэхижүүлжэ, хүдэр бэетэй, харахада ехэшье болоһон хүбүүд, басагад олон лэ. Эдэнэрэймнай дунда һургуулиин наһа энэ жэлдэ хүсэһэн заахан үхибүүд олон ха юм. Уржадэр Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй хүүгэдэй саадта аха наһанай үхибүүдые һургуулида үдэшэлгэдэ зорюулагдаһан баярай һайндэр болоо.

— Таанаднай ехэнүүд боложо, мүнөөдэрһөө һургуулида орохотнай. Һуралсалдаа номоо һайнаар үзэжэ, Эхэ орондоо туһатай, шадамар бэрхэ хүнүүд болохыетнай юрөөнэб, — гэжэ саадые даагша Мария Максимовна Жельнио үдэшэлгэн дээрэ хэлээ.

Мүн үдэшэлгэ дээрэ ерэһэн түрэлхид, саадай хүмүүжүүлэгшэд үхибүүдэй бэрхээр һуралсажа, Гагарин, Титов, Николаев, Поповичтол адли зоримгой болохыень хүсэбэ.

Һүүлээрнь үхибүүд өөһэд өөһэдынгөө дуратай шүлэг уншаһан, хатар наада харуулһан байна. Эдэнэрэйнгээ дундаһаа бэрхээр шүлэг уншадагаараа шалгардаг Ира Курило «Сентябриин нэгэн» гэһэн шүлэгые гоё һайханаар уншаа. Саша Майоров, Таня Дерябина гэгшэд «Һургуулида ошохомнай», «Минии эхэ хүмүүжүүлэгшэ» гэһэн шүлэгүүдээ уншаба.

— Амар мэндэ, сентябриин нэгэн! Манай ороной хото, хүдөөдэшье нэгэдэхи класста орогшодой һанаанда энэ үдэр мартагдашагүй бүхөөр хадуугдадаг ха юм. Тиимэһээ манай саадта хүмүүжүүлэгдэгшэд энэ үдэрөөртнай амаршалнаб,— гэжэ хүмүүжүүлэгшэ В. Н. Левашкевич хэлэбэ.

Т. Бадмаин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һургуулида орохо болоһон үхибүүд саадайнгаа дэргэдэ.

С. Балдуевай фото.

Бородинодо болоһон байлдаанай 150 жэлэй ойдо

Ородой агууехэ полководец Михаил Илларионович Кутузовай нэрэтэй холбоотой га[...] нюстэ олон юм. Кутузов нэгэ үедэ Литвагай сэрэгэй губернатор байгаа. Фельдмаршал [...] эндэ илалтын парад хэһэн юм. Вильнюс городто Александр I хаан Михаил Илларионо[...] зовта Георгиин нэгэдэхи зэргын орден барюулаа һэн. Зураг дээрэ: Кутузовай орд[...]

ТАСС-ай фотохр[...]

Гал түймэрэй соробхилхонь холоһоо харагдадаг байгаа

Эдэ үдэрнүүд ород арадта мартагдашагүй юм.

1812 оной сентябриин 2-то ородой сэрэгүүдэй һүүлшын частьнууд намдуу түбшэнөөр, гурим журамтайгаар Москва соогуур гаража — Дорогомиловска заставаһаа Повровско застава хүрэһэн байгаа. Эдэ сэрэгүүдые генерал Милорадович командалжа ябаа. Франциин түрүүлжэ ябаһан отрядууд — Наполеоной сэрэгүүдэй түрүүшын частьнууд генерал Себастьянай командовани доро удаа дараа городто ороо. Энэ үдэр үдэшэлэн тээ городой түбтэ түймэр гаража эхилээ. Сентябриин 3-най һуни ехэ һалхин боложо, Москвада гал түймэр үргэлжэ дээрээ шахуу боложо байба. Тарутино тээшэ сухарижа ябаһан Кутузовай армиин сэрэгшэдтэ Москвадахи түймэрнүүдэй соробхилон туяатахань элеэр харагдадаг байгаа.

Москвае хэн галдаа гээшэб? Музейн шэнэ бүлэгэй стенднүүд дээрэһээ энэ асуудалда харюу абажа болохо.

Москва хадаа тэрэ үе сагай эгээн гоё һайхан, баян дэлгэр городуудай нэгэн байгаа. Москвада ороһон тухайгаа уран зохёолшо Стендаль гэгшэ 1812 оной октябриин 4 (16)-да графиня Дарюда бэшэг эльгээһэн байна. «...Мүнөө хүрэтэр Европодо мэдээжэ болоогүй байһан Москва городто 600 гү, али 800-шье ордон бии байгаа, тэдэ Парижайхида орходоо һураггүй гоё һайханууд гэжэ курьернүүдһээ та мэдэжэ болоһон байгаа ёһотойт» гээд Стендаль бэшээ.

...Удаан болоһон дээрэһээ шарлашаһан тэрэ үе сагай документнүүдтэй танилсаһабди.

Сентябриин 2 (14)-дэ Франциин армиин Москвада ороһонһоо хойшо зургаан үдэрэй үнгэрөөд байхада, Москва городто тэрэ үедэ бии байһан 9158 гэрэй 6532-ынь дүрэһэн байна. Тиихэдээ Москагай дүрбэнэй гурбан хуби шатаһан болоно бшуу!

Городые галдаа гэжэ гэмнэгдэһэн москвагайхидые сүүдлэһэн Франциин сүүдэй 1812 оной октябриин 12-ой протокол стендын шэл доро харагдана. Эзэмдэгшэд нимэрхүү сүүдүүдые хэһэн хэбэртэй болоходоо, Москвада болоһон түймэрэй түлөө харюусалгаһаа зайсаха, гэм зэмыень городой хүн зондо тохохо һэдэлгэ гаргаһан байгаа бшуу.

Кутузовай захиралтаар Москвадахи дариин магазинууд, тэжээлэй складууд тэһэлэгдэһэн байгаа, харин Москвадахи түймэр бүхы дээрээ Наполеоной армиин ябуулгаһаа уламжалан болоһон байгаа гэжэ мэдээжэ. Москвае галдаһанай түлөө эзэмдэгшэд зэмэтэй байгаа гэжэ тэрэ үе сагай мэдээнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Городто ороһон түрүүшынгээ үдэрһөө эхилжэ тэдэнэр байрын гэрнүүдые, лабазуудые, магазинуудые тоножо ороо. Үдэшын болон һүниин сагта факелнуудай гэрэл доро тонуул хэгдэдэг байгаа. Эдеэ шанахын тулада үйлсэнүүдтэ түүдэг носоогдодог байһан юм. Тиихэ үедэ Москвада модон гэрнүүд олон, тэрэ мүртөө бороо хурагүй зун болоһон байгаа...

Франциин сэрэгүүдэй Москвада ороод байһан тухай правительственна мэдээсэл вы[...] ставкэдэ табигдан[...] соонь иигэжэ [...] «Дайсад эндэ үни [...] нэгэ һара найман [...] байгаа, зүгөөр [...] һүүлээр зэрлиг мууха[...] раа үлөөһэн байха [...]

...Тэрэнэй (дайсан[...] рүү муухай солдад[...] цернууд, генералнуу[...] байрануудые тонод[...] Өөһэдынгөө абааша[...] хагүй бүхы юум[...] эрьюу хүнүүд шэнге[...] бута сохихые, хаа х[...] раажа хаяхые орол[...] гаа».

Москвада полици[...] цузуулай байгуулһ[...] соносхол витриин [...] бии. Энэ полици [...] дээрмэшэдэй ама [...] орондо, харин тону[...] дэ, мүн ниислэлэй [...] гэм зэмэгүй хүнүүд[...] лан алалгада өөрөө [...] садаг байгаа.

«Бидэнние зэрл[...] гэжэ тоолодог бай[...] францүзүүд эгээн [...] сон арад гэжэ юун[...] додог байһыень мэ[...] гүй. Тэдэнэр Москв[...] бидэнэр Париж б[...] гөөбди» гэжэ оро[...] мат С. Р. Воронц[...] чин 1814 оной ию[...] бэшэһэн байна.

Москвае дайсан[...] үгэжэрхёо гэжэ Кут[...] рэ үеын зарим зэм[...] һан юм. Сэрэгэй С[...] лоходо, М. И. Кут[...] жэ хэлээ һэн: «[...] бүтэн үлөөд, дайс[...] гүүсэхээр бэлэн бай[...] дайн байлдаан ам[...] гаар түгэсхэ гэжэ[...] байнаб, харин арм[...] хагдаад байгаа һаа[...] мүн Россиишье хосо[...] хал!»

Кутузов Россие[...] Наполеоной армие[...] һалгаа, Москва, оро[...] ва, үнэһэн сооһоо д[...] гэн бодожо, дэлхэ[...] гоё һайхан город б[...]

И. Ме[...]

(ТАСС-а[...])

Социализмын замаар

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

эрдэмдэ һураха ябадал социалис ёһоор эмхидхэгдэнхэй. 1955 ондо һурагшадай тоо 716 мянган хүн байһанаа мүнөө 2 миллион 300 мянган хүн хүрэтэр, студентнүүдэй тоо 1.200-һаа 16 мянган хүн хүрэтэр олон болоо. 1955 ондо дунда болон дээдэ эрдэмтэй 636 мэргэжэлтэд бии байһан аад, 1960 ондо 2,5 мянга шахуу иимэ мэргэжэлтэд бии болоо.

Социалис лагериин оронуудай, хамагай түрүүндэ Советскэ Союзай болон Хитадай һайн һайхан туһаламжын ашаар манай бүхы амжалтанууд туйлагдаха аргатай болоо. Ороной экономикые һэргээхын тулада 400 миллион түхэриг СССР бидэндэ бусаалтагүйгөөр хэдэн жэлэй урда тээ үгөө һэн. Энэ мүнгэ зөөреэр бидэнэр 40 гаран промышленна предприяти: Ханойдо машина бүтээлгын завод, түлишөөр хүдэлдэг электростанцинуудые, Фу Тходо суперфосфадуудай завод, электро-трансформаторна станцинуудые, ехэ хүсэтэй электрын элшэ дамжуулдаг линиинүүд болон бусадые бараабди.

Нэгэдэхи табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые манай арад мүнөө бэелүүлжэ байна. Шэнэ предприятинуудые барихын, хуушануудыень шэнэдхэн һэльбэхын тулада социализмын илаад байһан агууехэ орон дахяад тон ехэ урьһаламжа түрсэ багатайгаар үгөө.

Хойто Вьетнамай хүн зоной шэнэ, золтой жаргалтай байдал угаа дэбжэлтэтэйгээр зохёожо байхадань, манай ороной урда талын хубида 14 миллион эхэ оронойхиднай Америкын империалистнуудай, тэдэнэй табимал Нго Динь Дьемэй бүлэгэй дарлалта доро байдаг. 105 мянган хүн алуулаа, 350 мянган хүн түрмэнүүдтэ хаагдаа, эдэнһээ хоёр дахин олон хүн концентрационно лагерьнуудта һуулгагдаа. 1954 ондо Женевэдэхи хэлсээнүүдэй баталагдаһан үдэрһөө хойшонхи найман жэлэй турша соо Урда Вьетнамай патриодуудта эсэргүүгээр американо-дьемовецүүдэй хэһэн хашалта хэһээлтын шуһата дүнгүүд иимэ байна.

США-гай империалистнуудай интервенцеэр орохо политика, Америкын агент Нго Динь Дьемэй тогтооһон шэрүүн шанга фашис засаг түрэ хадаа иимэ байдалай тохёолдоһоной шалтагааниинь болоно. Женевэдэхи хэлсээнэй баталагдаһан байбашье, Америкын Холбоото Штадууд хэдэн мянган сэрэгэй советнигүүдые, олон буу зэбсэг Урда Вьетнамда эльгээдэг байна. Сайгондо Америкын сэрэгэй командовани байгуулагданхай.

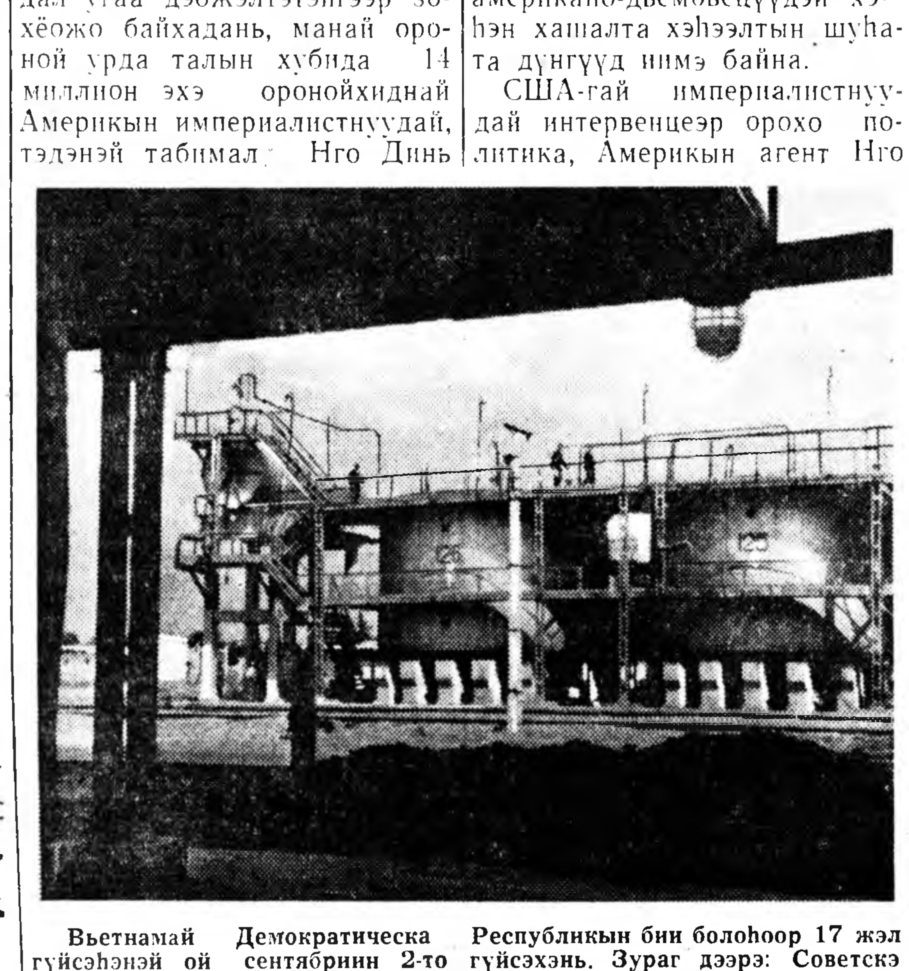
США-гай империалистнууд хадаа Урда Вьетнамай арадта эсэргүү соносхогдоогүй дай хэжэ байна. Мүнөө үедэ США-гай дайшалхы частьнууд, Нго Динь Дьемэй сэрэгүүд Америкын генералнууд болон офицернүүдэй хүтэлбэреэр ороной урда талын хубида патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү байлдаа үдэр бүхэндэ ехээр хэжэ байдаг. Эдэ байлдаануудта США-һаа үгтэдэг самолёдууд, дайшалхы корабльнууд, гал шатаадаг бомбонууд, хорото зүйлнүүд, бусад зэбсэгүүд хэрэглэгдэнэ. Үгыень дуулангүй эсэргүүсэлтэ хэдэг вьетнамайхидые империалистнууд, Нго Динь Дьемэй засагаархид «стратегическэ тосхонууд» гэжэ нэрлэгдэдэг концентрационно лагерьнуудта хаадаг байна.

Гэгээн гэрэлтэ эрээдүйнгөө түлөө тэмсэхэдээ, Урда Вьетнамай ажалшад ДРВ тээшэ һанаа сэдьхэлээ хандуулдаг. Арадай аша туһада зорюулан дотоодынгоо, мүн гадаадынгаа политикые бэелүүлдэг гүрэн гэжэ Вьетнамай Демократическа Республикые тэдэнэр тоолодог юм.

Бусад социалис оронуудтай аха дүүгэй харилсаа байгуулһан Вьетнамай Демократическа Республика арадуудай хоорондын эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө тэмсэнэ. Социалис бэшэ оронуудтай харилсаа байгуулхадаа социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдтэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ үзэл бодолые ДРВ шууд сэхээр хүтэлбэри болгодог. Хүн түрэлтэндэ бата бэхи эб найрамдал хангаха зорилгоор буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай Советскэ Союзай үүсхэлые болон дурадхалнуудые ДРВ-гэй ажалшад һайшаан дэмжэнэ.

Советскэ космонавтнуудай жолоодоһон «Восток-3», «Восток-4» гэжэ онгосонуудай замда гаргагдажа, замбуулиин юртэмсые шэнжэлэн ниидэхэ талаар шэнэ хуудаһануудай нээгдэһэн тухай мэдээсэлые Вьетнамай арад угаа ехэ баяртайгаар угтаа. Огторгойн ханинар Андриян Николаев болон Павел Поповичой нэгэн доро зэргэ ниидэлгэ гайхамшагта туйлалта болоно. Энэ хадаа коммунизм байгуулжа байһан совет арадай илалта болохоһоо гадна, бүхы социалис лагериин, буу зэбсэг хүсэдөөр хуряахын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдэй илалта мүн болоно.

ДРВ-гэй ажалшад социализмын замаар дабшажа ябана. Энэ ленинскэ замһаань тэдэниие хэншье хадуурруулжа шадахагүй.

Вьетнамай Демократическа Республикын бии болоһоор 17 жэл гүйсэһэнэй ой сентябриин 2-то гүйсэхэнь. Зураг дээрэ: Советскэ Союзай туһаламжаар Лам Тхаодо баригдаһан суперфосфадай завод.

ВИА-ТАСС-ай фото.

Ефрейтор — уран зохёолшодой союзай гэ[...]

Манай республикын залуу уран зохёолшо Солбон Ангабаев сэрэгэй албанда мордоһоор һаянай юм.

Тиигэбэшье нүхэр Ангабаев сэрэгшэдэй дунда онсо шалгаржа, һаяхан ефрейтор гэһэн сэрэгэй зэргэтэй болоо. Нютагаймнай хүбүүн сэрэгшэдэй дунда мэдээжэ байхаһаа гадна, мүн алба хэжэ байһан округойнгоо ажалшадай дунда мэдээжэ болонхой.

Энээн тушаа «Красная звезда» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Иимэ ушар һаяхан болоо. Рига городой загаһа-консервын нэгэ заводой хүдэлмэришэдтэ СССР-эй уран зохёолшодой Союзай гэшүүн Солбон Ангабаев айлшаар ерэһэн байгаа. Үдын забһарлалгын үедэ заводой хүдэлмэришэд улаан булангдаа олоороо суглараба ха. Нэгэ мэдэн гэхэдэ, айлшаниинь солдадай формотой байба. Залуу сэрэгшын мүрэ дээрэнь ефрейторэй погон харагдаа.

— Энэмнай һ[...] һонин айлшан ха [...] эндэ суглараашадай[...] дуугараадхиба.

— Гайхаха, һон[...] байгааб. Манай с[...] вет сэрэгшэ гээшэ [...] сугларагшад тэрэ [...] рэйнгөө урдаһаа [...] саба.

Уданшьегүй заво[...] хүдэлмэришэд еф[...] габаев Буряад ор[...] һэн хүбүүн гэжэ [...] луу энэ нүхэрнай[...] весть, шүлэгүүд[...] суглуулбари хэблэ[...] Хоёр суглуулбарин[...] лэн дээрэ гараһан[...]

Поэт-сэрэгшэ ар[...] даа зохёоһон «Бал[...] дээрэ» гэһэн, [...] зохёолнуудтайгаа [...] дые танилсуулба».

Редакторай орло[...]

М. Н. Н[...]

Манай адрес, телефо[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 2[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. ред[...] 32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов партийной [...] пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советско[...] тельства — 47-59, промышленности, транспорта, инф[...] 35-14, культуры, литературы и искусства — 34[...] и рабселькоров — 40-49, отдел переводов и кор[...] — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для между[...] переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [...] Бурятской АССР.

Н00966. Зак. №[...]